

Cristian CONSTANTIN*

**IMPACTUL TELEGRAFULUI ȘI AL
TELEFONULUI ASUPRA COMERȚULUI CU
CEREALE DE LA GURILE DUNĂRII (1856-1914)**

***The impact of the telegraph and the
telephone on the grains commerce
at the mouths of the Danube (1856-1914)***

Abstract: *The year 1860 marked a decisive change in the global grains market with the introduction of the transatlantic telegraph connection. For the first time in history, information could travel significantly faster than goods could. Extremely costly and only within the reach of multinational companies, the use of the telegraph gradually became part of everyday commerce. The flourishing of economic media transformed the telegraph into the main mechanism of price calculation for the international grains markets. The connections between the major stock exchanges existed now with delays of only 24 hours at most. The traders from Chicago and New York were now tied to Liverpool and London and from the British Isles the information was distributed to all of Europe. By extension, the traders from Odessa and from the Danubian ports also joined in. This study shows how the difficulty with which the data was transmitted did not influence considerably the transactions from the Danubian grains market. The archival and historical media files do not allow for the creation of empirical data using econometrics. As such, we cannot determine the exact fluctuation in the local stock markets based on information received by means of telegraph and telephone.*

Keywords: *Brăila, telegraph, telephone, commerce, grains.*

* Ph.D. Candidate, “The Lower Danube” University of Galați, Faculty of History, Philosophy and Theology, Romania; e-mail: cristian.constantin@ugal.ro

Date submitted: 28 February 2016

Revised version submitted: 21 May 2016

Accepted: 07 July 2016

* * *

Din cele mai vechi timpuri accesul la informație și transmiterea exactă a acesteia, rapid și pe distanțe cât mai lungi, a reprezentat o modalitate de progres și un factor determinant în evoluția economică a unei regiuni¹. În Antichitate și în Evul Mediu schimburile informaționale la distanță, relativ mică, s-au realizat cu ajutorul focului, al poștei și al porumbeilor. Dar introducerea la scară largă a noilor mijloace de comunicare – apărute în urma descoperirilor din domeniul tehnic și al revoluției industriale – a comprimat spațiul și timpul și a dinamizat viața cotidiană. Comunicația este definită ca un transport fizic de obiecte/persoane între două puncte ori transmiterea purtătoare de informație. Prin extrapolare, telecomunicația reprezintă „comunicația de semnale la distanță”².

Reconstituirea cât mai fidelă a realităților istorice trebuie realizată prin raportarea la un anume spațiu și timp³. Elementul temporal nu prezintă probleme de-a lungul analizei noastre și marchează două evenimente majore pentru istoria economică a regiunii Dunării de Jos: constituirea Comisiei Europene a Dunării (1856), ca punct de început, și declanșarea Primul Război Mondial, drept capăt al incursiunii. Componenta spațială trebuie privită drept conexiunea unei regiuni la scara globală a realităților socio-economice, în care specificitatea piețelor locale și internaționale este dată de mutațiile survenite pe fondul acțiunilor antropice și naturale. Istoricii economiei sunt nevoiți să explice în studiile lor fenomenele economice „în congruență cu *relația distanță – zonă*”⁴. Determinarea realităților economice regionale derivă din determinarea modalităților prin care locația factorilor de producție se află în relație de cauzalitate cu prețul diferențiat la nivel internațional al forței de muncă, a gradului de dezvoltare socială a societății și a elementelor concurențiale de pe piață⁵.

În cadrul acestui studiu dorim să surprindem modificările survenite la nivelul economiei regiunii gurilor Dunării, în intervalul 1883-1914, după introducerea unor mijloace de telecomunicații cu impact asupra mentalităților economice internaționale. Perioada propusă este considerată ca una de creștere a aportului marilor puteri capitaliste în cadrul economiei mondiale⁶, dar și de profunde schimbări în cadrul organizării comerciale

¹ M. Jurian 2011: 489-490. Pentru evoluția poștelor și a sistemului de comunicații moderne în spațiul românesc, vezi *Enciclopedia României*, vol. IV 1943: 137-162.

² Vezi: T. Popescu 1906; T. Tănăsescu 1931; M. Drăgănescu 2003.

³ N. Edroiu 1999: 12-14.

⁴ I. Luperdean 2015: 80-81.

⁵ A. Lösch 1939; I. Luperdean 2015: 81.

⁶ N.N. Constantinescu 1957: 151-153; N. Sută 1997: pp. 73-74; V. Bogza 1979: 112-115.

din porturile Dunării Maritime. Sub impactul tratatului vamal din 1875 cu Austro-Ungaria și a obținerii independenței de stat, România anilor 1880-1914 s-a confruntat cu frecvente modificări ale tarifelor vamale, dar și cu un război economic purtat contra intereselor monarhiei dualiste (1886-1892). În plan regional⁷ – după o mutare a axei comerciale către Austro-Ungaria, devenită principala parteneră economică a României la sfârșitul anilor 1870 – în a doua jumătate a deceniului al nouălea s-a constatat un reviriment al ponderii porturilor de pe sectorul maritim al Dunării în cadrul comerțului internațional al Vechiului Regat la peste 30% doar pentru Brăila, principala poartă a exportului românesc. Abolirea regimului de *porto-franco* în 1883 pentru așezările românești a avut pentru moment un impact regresiv asupra schimburilor comerciale derulate prin aceste porturi. De-a lungul timpului s-a pus bazele unei întregi istoriografii cu privire la această chestiune. Opiniile pro și contra desființării statului de port franc sunt împărțite și țin de modul de interpretarea a realităților economice românești din timpul și după Convenția vamală cu Austro-Ungaria.⁸

După momentul 1883 autoritățile de la București au introdus în porturile Galați și Brăila sistemul de antrepozit, concretizat cu greu, după o serie de probleme cauzate de lipsa infrastructurii, spre finalul veacului al XIX-lea⁹. Apariția docurilor a revoluționat și a impus transformări semnificative pentru lumea negustorilor de cereale din hinterlandul danubian, aprovizionat cu grâne pe calea Dunării din amonte și pe calea ferată din Moldova. Construcția docurilor a reprezentat pentru portul Brăila, dar și pentru mediul local de afaceri, cea mai mare investiție în principala activitate aducătoare de venituri din secolul al XIX-lea, portul. Scopul principal al acestor amenajări portuare a fost de a pune în valoare noile realități ale schimburilor comerciale aflate sub impactul progresului tehnologic și de a duce comerțul cu cereale, principala ramură economică a României moderne, la un nou stadiu de dezvoltare. Pe fondul creșterii traficului vaselor cu pescaj ridicat din porturile românești de la Dunărea Maritimă în ultimul pătrar al secolului al XIX-lea s-a impus, pe lângă adâncirea șenalului navigabil pe Canalul Sulina, și crearea unor amenajări portuare care să corespundă noilor standarde internaționale. Pentru Brăila și Galați comerțul internațional a reprezentat elementul definitoriu al existenței și progresului lor, iar dezvoltarea infrastructurii portuare a fost

⁷ Analize empirice în baza datelor statistice din *Comerțul exterior al României*, aferent anilor sfârșitului de secol al XIX-lea, în C. Ardeleanu 2008: 104-105, 122-123.

⁸ Vezi analize cantitative și teoretice în C. Bușe 1976: 185-186; I. Bahamat 1997: 106-108; C. Ardeleanu 2005: 63-71.

⁹ Pe 18 februarie 1883 Ministerul de Finanțe a luat în calcul crearea unui serviciu de antrepozite la Brăila, Galați și Constanța. Acest lucru trebuia să se întâmple cu începere de la 1 aprilie același an, dar contextul epocii a amânat demararea lucrărilor necesare alinierii porturilor românești la standardul porturilor depozit din Europa de Apus; C. Bușe 1976: 185-186. Pentru situația taxelor vamale pe marile piețe europene, vezi o amplă analiză în D.E. Schremmer & W. Stern 1989: 315-494.

modul prin care acestea au depășit momentul suprimării privilegiului de *porto-franco* din anul 1883¹⁰.

Aceste noi transformări s-au răsfrânt și asupra relației dintre economia rurală și cea regională. Apariția unor mijloace de transport terestre (trenurile) rapide, regulate și de capacitate ridicată au produs transformări asupra structurilor productive, prin creșterea suprafețelor și a modului comercial de exploatare a terenurilor agricole, dar și asupra cantităților rulate și depozitate pe piețele porturilor Dunării Maritime. Autoritățile de la București au creat din anul 1883 la Brăila și Galați un instrument utilizat de câteva secole în marile porturi ale lumii, bursa de mărfuri, care făcea dovada perceperii comerțului internațional cu cereale drept unul vital pentru economia țării. Prin apariția burselor se dorea și controlul tuturor operațiunilor comerciale derulate în scopul impozitării acestora¹¹.

Istoria telegrafiei a început la sfârșitul secolului al XVIII-lea, când frații Claude și Ignace Chappe au creat în anul 1793 primul mijloc comercial de transmitere a datelor între două localități diferite cu ajutorul semafoarelor, după o invenție a celor doi care data din 1791. Epoca napoleoniană – și din anume surse chiar interesele economice ale lui Napoleon Bonaparte – a fost dominată de circulația informației cu ajutorul acestei invenții¹². Începând cu anul 1844 s-a produs o avalanșă de linii telegrafice la nivel global. În spațiul românesc prima linie dintre București și Occident a fost dată în folosință în anul 1854 și a legat capitala Țării Românești de Viena, cu un decalaj de aproximativ nouă ani față de restul lumii¹³.

Anul 1860 a marcat decisiv piața mondială de cereale. Dincolo de dezvoltarea unui flux continuu de vase de mare tonaj între porturile situate pe ambele maluri ale Oceanului Atlantic, introducerea telegrafului transatlantic a scurtat timpul de transmisie a datelor la câteva ore. Cu ajutorul vitezei telegrafului, informația a călătorit mult mai rapid și a devenit mai scurtă decât viteza de transport a mărfurilor. Pentru prima dată în istorie a existat un mijloc rapid de comunicare la mare distanță, la început extrem de costisitor și la îndemâna marilor companii, dar care, ulterior, a produs mutații semnificative în cadrul mecanismelor interne ale pieței, bazate preponderent pe relații în cadrul unor rețele negustorești întemeiate pe legături sangvine. Înflorirea presei comerciale a transformat telegraful transatlantic în mijlocul principal de stabilire a prețului grânelor pe piețele internaționale: se realizau astfel, cu un decalaj de cel mult o zi,

¹⁰ O descriere a impactului docurilor asupra comerțului internațional în E.O. Mocanu 2008: 27-53.

¹¹ Pentru prevederile cadrului legislativ, vezi *Legile asupra burselor, mijlocitorilor de schimb și de mărfuri; docurilor și întreprinderilor; taxelor comunei Bucuresci; și creditelor agricole*, 1881.

¹² Vezi: Gh. Enciu 1984; M. Drăgănescu 2003; M. Jurian 2011: 489-500.

¹³ N. Perciune 1999.

conexiuni între marile centre bursiere ale lumii. Comercianții din Chicago și New York erau legați de Liverpool și Londra, iar din insulele britanice informația era difuzată în toată Europa. Nu au făcut rabat de la aceste noutăți nici negustorii din Odessa ori din porturile Dunării de Jos¹⁴.

Serviciul de telegrafie din Moldova a fost realizat pe mai multe tronsoane și a demarat în anul 1854 prin construcția liniilor Cernăuți – Suceava – Fălticeni – Iași – Vaslui – Bârlad – Tecuci; Tecuci – Focșani – Galați și Iași – Târgul Frumos – Târgu Neamț. În Țara Românească joncțiunea comunicațiilor cu Occidentul s-a realizat, ca și în cazul Moldovei, prin intermediul Austro-Ungariei (după o primă fază franceză, în timpul staționării trupelor franceze) pe tronsonul Giurgiu – București și București – Ploiești – Predeal, cu legătura la Brașov. Rețeaua telegrafică a Țării Românești s-a extins pe direcțiile București – Pitești – Craiova și Ploiești – Buzău – Brăila, ulterior până la Galați după Unirea celor Două Principate Române din 1859¹⁵.

Serviciul telegrafic din Galați a fost condus în 1854 de către belgianul Cezar Leopold Librecht, un inginer cu serioase abilități de comunicare în mai multe limbi de circulație internațională. După un an a fost transferat la Iași, iar periplul său prin lume a continuat, nu înainte de a fi implicat în câteva afaceri alături de cel care avea să devină domnitorul celor două Provinciile Dunărene Unite, Alexandru Ioan Cuza.

Congresul de la Paris din primăvara anului 1856 a dorit să creeze fundația unei noi ordini europene după Războiul Crimeii (1853-1856). Dincolo de îngrădirea accesului rusesc la gurile Dunării, tratatul semnat de cele șapte mari puteri în capitala Franței a prevăzut și constituirea unui organism care să vegheze la interesele economice de la Dunărea de Jos. Până la optarea între brațul Sulina ori Sf. Gheorghe drept cea mai viabilă rută comercială dintre porturile Brăila și Galați și Marea Neagră, s-a construit o linie de telegraf între porturile Sulina și Galați, via Tulcea. Lucrările au demarat în primăvara lui 1857 și a devenit funcțional la 2 noiembrie același an. Pentru proiectare au fost utilizați ingineri englezi și austrieci, în timp ce muncitorii valahi au oferit suportul fizic. Pentru cei 200 km de linie telegrafică s-au plătit aproximativ 1 milion de franci francezi. După doar un an exista o extensie către portul basarabean Ismail¹⁶.

Pe 6 noiembrie 1857 s-a încheiat, la Galați, un aranjament între autoritățile principatului Moldovei și Comisia Europeană a Dunării cu privire la utilizarea liniei telegrafice dintre Galați și Sulina. Prin intermediul acestui mijloc de comunicare rapid s-a înlesnit schimbul de informații între

¹⁴ Date empirice ale impactului telegrafului transatlantic asupra comerțului internațional cu cereale în M. Ejrnæs & K. G. Persson 2010: 361-381. Pentru spațiul românesc o interpretare în V. Axenciuc 2008: 63.

¹⁵ M. Jurian 2011: 490-491.

¹⁶ O descriere amplă a construcțiilor de căi ferate și a liniilor de telegraf în regiunea Dunării de Jos, în J.H. Jensen & G. Rosegger 1968: 105-128.

filialele marilor case comerciale internaționale din Galați și reprezentanții lor din portul Sulina. În scurtă vreme de la inaugurare, majoritatea telegramelor transmise pe acest fir purtau un caracter economic, menționând tranzacții, prețuri, cantități și starea navigației¹⁷.

La 29 august 1864, în ședința Consiliului de Miniștri prezidat de domnitorul Al. I. Cuza s-a hotărât unirea serviciul poștal cu cel telegrafic, iar din 1893 s-a adăugat și serviciul telefonic. Astfel a luat naștere serviciul denumit în epocă PTT [*Direcția Generală a Poștelor, Telegrafelor și Telefoanelor*], care abrevia cele trei posibilități de comunicare modernă (poștă, telegraf și telefon)¹⁸. Traseele liniilor telegrafice din România au fost de 3.420 km în anul 1873, iar transmiterea datelor s-a realizat cu 494 de aparate în 81 de oficii de poștă și telegraf, au atins 5.021 km în 1884 și 9.062 km în 1913. Numărul telegramelor internaționale (sosite și primite) din România a crescut de la 146.000 unități în anul 1870, la circa 322.000 de unități în 1883 și 1.195.000 unități în anul 1913¹⁹. Circuitele telefonice din România au înregistrat o evoluție de la 2.003 km în anul 1894, la 20.742 km în 1901, iar în anul 1913 au fost de 95.585 km. În același timp, numărul de posturi telefonice a crescut de la 177 în anul 1894, la 2.391 în 1901 și 17.979 înaintea Primului Război Mondial (1913)²⁰. Avuția acumulată a mijloacelor și căilor de transport și comunicație din Vechiul Regat a totalizat între 1900 și 1904 circa 1.417 milioane de lei [circa 56.118.812 £]. Valoarea poștei și sistemului de telecomunicații din România acelor vremuri a fost estimată de către Victor Axenciuc la 18,6 milioane de lei [circa 736.634 £]²¹.

Societatea engleză de telegrafie *Comercial Telegram Bureaux* a deținut în ultimii ani ai secolului al XIX-lea la Brăila o sucursală pusă la dispoziția marilor case comerciale internaționale. Cu ajutorul informațiilor primite de pe marile burse americane și europene negustorii angrenați în operațiunile bursiere locale au putut să cunoască într-un timp relativ rapid cotațiile și cantitățile de cereale tranzacționate pe marile piețe²². Reprezentantul „pentru tot orientul al Biroului Telegram Comercial din Londra” a fost Conrad Garfein, cu sediul în Brăila pe strada Brașoveni nr. 9. C. Garfein procura zilnic „*scire absolute autentice telegrafice* din toate bursele Americane și Europene, asupra cereale, zahăr, bumbac, petrol și curse monedelor”, dar a fost și directorul publicației „*Semaphore de Brăila*:

¹⁷ O prezentare a lucrărilor tehnice întreprinse de Comisia Europeană a Dunării în Șt. Stanciu 2002; I. Ionașcu, P. Bărbulescu & Gh. Gheorghe 1975: 164-165, nr. 437.

¹⁸ V. Maierean & D. Dulciu 2010.

¹⁹ V. Axenciuc 1992: 366-368.

²⁰ V. Axenciuc 1992: 366-374.

²¹ Calculat la un curs al lirei sterline de 25,25 lei, constant la finalul secolului al XIX-lea și începutul veacului următor, vezi V. Axenciuc 2000: 100.

²² *Semaphore de Brăila: Buletinul comercial al Portului Brăila*, nr. 184, 4/16 aprilie 1896.

Buletinul comercial al Portului Brăila”, tipărită la Brăila între anii 1895 și 1899²³.

Progresul tehnic s-a dovedit încă o dată prielnic dezvoltării activităților comerciale din porturile Dunării Maritime. Un mare impediment în calea relațiilor comerciale a fost dat de lipsa mijloacelor de comunicare sau realizarea defectuoasă a fluxului de informații. Pentru a veni în sprijinul mediului de afaceri, dar și al populației și instituțiilor statului, la 11 martie 1892 România a adoptat legea care privea înființarea serviciului de telefonie, funcțional la Brăila din anul 1886²⁴. În aceasta manieră, autoritățile de la București au reușit alinierea statului modern român, dar mai presus de toate a comerțului, dat fiind capitalul rulat și posibilitățile de utilizare, la standardele lumii moderne de la sfârșitul secolului al XIX-lea. Invenția lui Graham Bell, din 10 martie 1876²⁵, s-a răspândit treptat și a atins (în 1904) 54 de posturi telefonice numai în județul Brăila, profund implicat în producerea de mărfuri destinate schimburilor comerciale²⁶. Existența telegrafului și telefonului a fost de interes în principal comercianților de grâne, cel mai însemnat comerț desfășurat în porturile de la gurile Dunării, cărora li se facilita schimbul de informații cu marile piețe internaționale, cu bursele din New York, Chicago, Londra, Paris ori cu antrepозitele ce vizau cu precădere cerealele din bazinul dunărean – Anvers, Rotterdam, Marsilia, Liverpool, Trieste, Livorno, Malta, Gibraltar și Constantinopol. Aceste orașe au fost puncte distincte pe harta comerțului internațional de a căror conectare depindea și bunul mers al afacerilor în porturile românești. Pentru prima dată în istorie se realizau tranzacții cunoscându-se (aproape) în timp real fluctuația prețurilor pe marile piețe.

În primă fază, legăturile telefonice ale Brăilei cu Bucureștii s-au efectuat în baza firului telegrafic, iar din anul 1899 s-a instalat un fir telefonic. Statul român a minimalizat importanța legăturilor telefonice în cadrul comerțului internațional, iar prin existența unui singur fir – care lega orașele Galați, Tulcea, Brăila, Râmnicu-Sărat, Buzău și Ploiești – creștea enorm timpul de așteptare al unei convorbiri, chiar și de la orele 8⁰⁰ ale dimineții până la 16⁰⁰. S-a ajuns ca informațiile să devină inutilizabile în cadrul tranzacțiilor desfășurate în viteza timpurilor moderne²⁷. Situația s-a îmbunătățit parțial în preajma Primului Război Mondial, când pe aceeași relație ce lega capitala de zona de sud-est a țării au existat patru fire

²³ Publicația a fost considerată de către redacție un „Jurnal zilnic pentru apărarea intereselor maritime și al comerțului de cereale”, în *Semaphore de Brăila*, nr. 99, 2/14 septembrie 1895: 1-4.

²⁴ Gh. Iavorschi 1993: 41-53.

²⁵ Data la care a avut loc prima convorbire telefonică la Boston, vezi o descriere amplă în M. Jurian 2011: 492.

²⁶ *Dezbaterile Adunării Deputaților*, Sesiunea ordinară 1891-1892, ședința din 11 martie 1892, pp. 140-141; SJBAN, fond Prefectura județului Brăila, dosar 2/194, f. 202-203.

²⁷ *Egalitatea Brăilei*, nr. 249, 13 august 1900.

telefonice. Dintre acestea, doar unul era folosit cu regularitate de către Brăila, unul rămânea dedicat unui alt centru esențial schimburilor comerciale, Galații, iar celelalte două funcționau arareori, din cauza stării deplorabile în care se aflau și a dezinteresului autorităților pentru a le întreține²⁸.

Deplorabilă a fost situația legăturilor telefonice dintre „centrul operațiunilor” cu cereale din bazinul dunărean și portul de la întrepătrunderea Dunării cu Marea Neagră, Sulina. Cu avantaje superioare realizării transbordării grânelor de pe șlepuri pe vasele maritime, Sulina era conectată telefonic prin firul de telegraf de restul țării. Timpul de așteptare pe care afaceriștii trebuiau să și-l îngăduie a fost extrem de neproductiv derulării operațiunilor economice. De cele mai multe ori, navigația pe Dunăre era sistată în luna noiembrie și până în primăvară, dar operațiunile de transbordare a cerealelor de pe șlepuri pe ambarcațiunile destinate navigației maritime puteau continua, uneori chiar și toată iarnă, datorită condițiilor meteorologice favorabile. Autoritățile nu luau în calcul acest aspect și privau realizarea rapidă a schimburilor de informații între sediile marilor case comerciale europene din hinterlandul danubian, Brăila, și portul de la gura Sulina.

Pentru a îmbunătăți situația, statul român a realizat în noiembrie 1911 conectarea portului Sulina cu Tulcea, cu o prelungire până la Brăila, printr-un circuit telefonic nou, deși mediul de afaceri brăilean solicitase remedierea acestor neajunsuri încă din cursul anului 1903²⁹. Dincolo de carențele de comunicare internă, portul Brăila a fost legat printr-un cablu telefonic special cu portul bulgăresc Ruse, considerat la acea vreme un punct strategic în cadrul colectării de cereale din Bulgaria. În consecință, schimbul de informații dintre cele două centre dunărene ale lumii cerealelor devenea vital în condițiile în care trebuiau anticipate viitoarele cantități transbordate din Bulgaria la Brăila ori Sulina, punctele din care grânele luau calea antrepozitelor europene³⁰.

Pentru a veni în întâmpinarea nevoilor mediului local de afaceri, „Buletinul Camerei de Comerț și Industrie Brăila” din martie 1912 preciza angajamentul luat de către Camera de Comerț Brăila prin care se dorea înființarea unui serviciu permanent – pus cu precădere la dispoziția negustorilor din port – în cadrul rețelei locale de telefonie și care până la acea dată trebuiau să aștepte orele 8 ale dimineții pentru a putea utiliza telefonie³¹. Prețul unui abonament semestrial la serviciul de telefonie a variat între 150 lei [6 £], la începutul secolului al XX-lea, și 155 lei în

²⁸ *Mesagerul Brăilei*, nr. 35, 4 noiembrie 1903. Vezi o interpretare asupra impactului utilizării defectuoase a telefoniei în portul Brăila la E.O. Mocanu 2012: 366-367.

²⁹ Relatări în presa locală brăileană și situație urmărită de delegatul României în cadrul Comisiei Europene a Dunării, vezi *Egalitatea Brăilei*, nr. 384, 4 noiembrie 1903; SJGLAN, fond CED – Delegatul României, dosar 50/1911, f. 88.

³⁰ *Egalitatea Brăilei*, nr. 386, 14 februarie 1904.

³¹ *Buletinul Camerei de Comerț și Industrie Brăila*, nr. 6-7, februarie-martie 1912: 193.

exercițiul financiar 1910-1911. Sumele au fost achitate de către Serviciul Hidraulic Brăila³², iar singurul aparat telefonic „la perete” a fost instalat la Administrația Docurilor. În cursul anului 1909 lipsa unui telefon în biroul Căpitanului portului Brăila priva schimburilor de informații oficiale și rapide, deși mai multe case comerciale din port și-au exprimat amabilitatea de a suporta cei 150 lei cât reprezenta costul de instalare a unui telefon de masă. Declanșarea primei conflagrații mondiale a găsit toate autoritățile portuare brăilene și sediile caselor comerciale racordate la sistemul de telefonie³³.

Tranzacțiile efectuate pe Bursele din Brăila și Galați trebuie observate ca operațiuni comerciale în cadrul unui angrenaj mult mai complex. Conectarea la sistemul internațional de telecomunicații a oferit oportunitatea primirii fluxului de știri din marile centre comerciale ale lumii. Dar greutatea diseminării informațiilor în porturile românești a redus din impactul pe care în Occident l-au avut telegraful și telefonul asupra jocurilor pe marile burse situate pe ambele maluri ale Oceanului Atlantic. Spațiul românesc era încă deficitar în cadrul jocurilor schimbului vremurilor moderne. Bursele au fost înființate pentru a crea un mediu propice derulării schimburilor comerciale și stabilirea prețurilor în baza principiului cererii și al ofertei, dar lucrurile nu s-au situat la parametrii prevăzuți de lege bursei din anul 1881. Foarte puține dintre tranzacțiile cu cereale s-au desfășurat cu adevărat la bursele din Brăila și Galați, majoritatea tranzacțiilor a avut loc în afara perimetrului legal și a fost declarată ulterior în baza complicității intermediarilor oficiali. La finalul fiecărei zile de lucru, mijlocitorii de cereale, împreună cu o suită de oficiali delegați de către Camera de Comerț locală, întocmeau cursul zilnic al principalelor produse cerealiere, având ca suport prețul tranzacțiilor derulate și declarate în acea zi³⁴. Acest aspect a scandalizat mediul comercial și autoritățile, dar sistemul „legislativ–adaptabil” din România a permis astfel de practici păguboase pentru veniturile statului și pentru perceperea ulterioară a impactului bursei în cadrul comerțului cu grâne desfășurat la Dunărea de Jos.

Penuria datelor istorice ne împiedică să întocmim serii statistice pe termen lung pentru analizarea modalităților în care schimburile de informații sosite din diversele colțuri ale lumii cu ajutorul noilor tehnologii au influențat tranzacțiilor din porturile de pe sectorul maritim al Dunării. Singurele surse contemporane identificate aparțin cotidianului local „Semaphore de Brăila: Buletinul comercial al Portului Brăila”. În paginile acestei publicații economice au fost prezentate mișcările de pe bursele americane și europene și situația agriculturii din principalele bazine cerealiere din Europa, America de Nord și de Sud. De la primul număr al

³² SJBRAN, fond Serviciul Hidraulic Brăila, dosar 5/1910, f. 29-30.

³³ SJGLAN, fond Inspectoratul General al Navigației și Porturilor, dosar 3/1909, f. 39, 64.

³⁴ G. Christodorescu 1905: 109-112.

publicației, editat pe 2/14 mai 1895, există o rubrică numită „Telegrame comerciale”, care demonstrează și modul rapid prin care s-a realizat transferul de informații de la distanțe considerabile.

Pentru a înțelege modul în care schimbul de informații între antrepozitele europene a influențat prețul cerealelor de pe piața românească, propunem analiza datelor existente la Anvers și cele înregistrate a doua zi la Brăila, conform informațiilor vehiculate în „Semaphore de Brăila”. Pe 31 august 1895 la Anvers se înregistra o „tendință calmă și fără nici o schimbare în prețul pentru toate articole”. Pentru un chintal de grâu „American Redwinter” ori pentru un chintal de grâu „California” se plăteau 14 $\frac{3}{4}$ franci. Pentru grâul din regiunea La Plata sumele au variat între 11 și 14 $\frac{3}{4}$ franci pentru un chintal, în timp de grâul românesc era cotațat la sume cuprinse între 11 $\frac{1}{4}$ franci și 14 $\frac{1}{2}$ franci, iar cel rusesc a variat între 11 și 14 franci. Porumbul „Danubian” era „fără cotațiune”, în timp ce pentru porumbul american și cel argentinian s-au plătit sub 11 franci/chintal, iar un chintal din porumbul „Cinquantin” se achiziționa cu 12 $\frac{7}{8}$ franci³⁵. Pe 2 septembrie 1895 la Brăila un chintal grâu a variat între 7 și 9 lei³⁶.

Informațiile obținute cu ajutorul telegrafului nu au modificat substanțial cotația grânelor pe bursele din Brăila și Galați, aceasta s-a menținut în parametrii săi obișnuiți pentru perioadă post-recoltare de la începutul lunii septembrie, atunci când magaziile au fost pline și cererea redusă³⁷. Prețurile au înregistrat fluctuații majore în funcție de sezon și de evenimentele petrecute pe marile piețe americane, la care se adaugă costul navlului între Brăila și antrepozitele europene (situat în epoca la circa 30% din costul unui chintal de cereale pe piața dunăreană) și situația recoltelor românești (aflate încă la voia intemperiilor). Situația agriculturii la nivel internațional a fost reliefată prin utilizarea unor corespondenți citați de toată presa europeană și căror informații erau diseminate cu ajutorul telegrafului. În această manieră a fost prezentat și cazul secetei înregistrate în vara lui 1897 în Rusia, care i-a făcut pe țărani ruși să-și vândă la prețuri derizorii vitele de plug, în timp ce furajele și făina înregistrau creșteri semnificative³⁸.

³⁵ Datele statistice sunt din 23 august 1895 (stil nou), ultima mențiune existentă în *Semaphore de Brăila* la sfârșitul lunii august 1895. Conform cotațiilor acelor vremuri, 1 franc era echivalent cu un leu românesc. Vezi *Semaphore de Brăila*, nr. 83, 12/24 august 1895: 2.

³⁶ Conform datelor din 1-2 septembrie 1895 (stil nou) înregistrate la Bursa din Brăila, în *Semaphore de Brăila*, nr. 89, 21 august/2 septembrie 1895: 3-4. Interpretarea datelor ridică probleme de metrologie prin neuniformizarea unităților de măsură. În unele dintre cazuri apar mențiuni cu privire la vânzarea unor vagoane de cereale, în altele a unor hectolitri și chiar a unor kilograme!

³⁷ *Semaphore de Brăila*, nr. 90, 22 august/3 septembrie 1895: 1-4.

³⁸ *Semaphore de Brăila*, nr. 486, 30 august/11 septembrie 1897: 4.

Din incursiunea în istoria dezvoltării sistemelor de telecomunicații în Vechiul Regat se observă o evoluție continuă a sistemelor de telegraf și telefoniei utilizate. Statul român a întreprins eforturi majore pentru alinierea infrastructurii informaționale la standardele epocii pe care o traversa, dar cu toate acestea, gestionarea defectuoasă a rețelelor a produs un retard al pieței dunărene de cereale comparativ cu marile centre europene și americane. Greutatea de circulație a datelor esențiale în cadrul comerțului cu cereale (prețul, cantitățile vândute și starea agriculturii) a determinat ca tranzacțiile desfășurate la Brăila, Galați și Sulina să țină într-o mai mică măsură seama de utilizarea telegrafului și a telefonului și mai mult de relațiile negustorești tipice deceniilor anterioare.

BIBLIOGRAFIE

Surse arhivistice:

- Serviciul județean Brăila al Arhivelor Naționale [SJBRAN], fonduri: Prefectura județului Brăila; Serviciul Hidraulic Brăila
- Serviciul județean Galați al Arhivelor Naționale [SJGLAN], fonduri: Comisia Europeană a Dunării – Delegatul României. Inspectoratul General al Navigației și Porturilor.

Periodice vechi:

- Buletinul Camerei de Comerț și Industrie Brăila*, nr.6-7, februarie-martie 1912.
- Egalitatea Brăilei*, 1900-1903.
- Mesagerul Brăilei*. 35, 4 noiembrie 1903.
- Semaphore de Brăila: Buletinul comercial al Portului Brăila*, anii 1895-1899.

Lucrări generale și de specialitate:

- Ardeleanu, Constantin (2005). *Câteva considerații privind desființarea regimului de porto-franco și consecințele sale asupra comerțului exterior prin portul Galați*. În Stanciu, Ștefan & Croitoru, Costin (Ed.), *Perspective asupra istoriei locale în viziunea tinerilor cercetători. Pagini de istorie gălățeană*, vol. I, lucrările colocviului științific, Galați, 19 mai 2005 (pp. 63-71). Galați: Editura Istros - Muzeul Brăilei.
- Ardeleanu, Constantin (2008). *Comerțul exterior și navigația la Dunărea de Jos. Serii statistice (1881-1900)*. Galați: Editura Europolis.
- Axenciuc, Victor (1992). *Evoluția economică a României. Cercetări statistico-istorice 1859-1947*, vol. I, *Industria*. București: Editura Academiei Române.

- Axenciuc, Victor (2000). *Avuția națională a României. Cercetări istorice comparate 1860-1939*. București: Editura Academiei Române.
- Axenciuc, Victor (2008). *Formarea sistemului industrial modern în România. Etapa 1859-1914. Demarașul industrializării*. București: Editura Academiei Române.
- Bahamat, Ingrid (1997). Oportunitatea regimului de porto-franco la Galați, reflectată în dezbaterile parlamentare din a doua jumătate a secolului al XIX-lea. *Danubius*, 17, 105-1112.
- Bogza, Vasile (1979). *Formarea și dezvoltarea pieței mondiale capitaliste. Comerțul exterior și politica comercială a principalelor țări capitaliste până la primul război mondial*. În Nicolae Marcu (coord.), *Istorie economică*. București: Editura Didactică și Pedagogică.
- Bușe, Constantin (1976). *Comerțul exterior prin Galați sub regimul de port franc (1837-1883)*. București: Editura Academiei Republicii Socialiste România.
- Constantin, Daniela-Luminița (1998). *Economie regională*. București, Editura Oscar Print: 1998.
- Constantin, Daniela-Luminița, *Elemente fundamentale de economie regională*. București: Editura A.S.E.
- Constantinescu, Nicolae N. (1957). *Aspecte ale dezvoltării capitalismului monopolist în România*, București.
- Dezbaterile Adunării Deputaților, Sesiunea ordinară 1891-1892, ședința din 11 martie 1892*.
- Drăgănescu, Mihai (2003). *Din istoria telecomunicațiilor în România*, Sesiunea de comunicări a Academiei Române, on-line pe: [http://www.atice.org.ro/ktml2/files/uploads/Com MDapr.2003.pdf](http://www.atice.org.ro/ktml2/files/uploads/Com_MDapr.2003.pdf) (accesat pe 02.05.2016).
- Edroiu, Nicolae (1999). *Introducere în științele auxiliare ale istoriei*. Cluj-Napoca: Editura Presa Universitară Clujeană.
- Ejrnæs, Mette & Persson, Karl Gunnar (2010). The gains from improved market efficiency: trade before and after the transatlantic telegraph, *European Review of Economic History*, XIV(3), pp. 361-381.
- Enciclopedia României* (1943), vol. IV, *Economia națională, circulație, distribuție și consum*. București, Imprimeria Națională.
- Enciu, Gheorghe (1984). *Poșta și telecomunicațiile în România*. București: Editura Științifică și Enciclopedică.
- G. Christodorescu (1905). *Portul Constanța. Mișcarea comercială și maritimă în anul 1903*. Constanța: Editura „Ovidiu” G. Vurlis.
- Iavorschi, Gheorghe (1993). Istoricul Bursei de cereale Brăila (1883-1948), *Analele Brăilei*, nr. 1, pp. 41-53.
- Ionașcu, Ion; Bărbulescu, Petre & Gheorghe, Gheorghe (1975). *Tratatele internaționale ale României, 1354-1920*. București: Editura Științifică și Enciclopedică.

- Jurian, Mariana (2011). Aspecte din istoria dezvoltării comunicațiilor în România, *Noema*, X, pp. 489-500.
- Jensen, J. H., Rosegger Gerhard (1968). British Railway Builders along the Lower Danube, 1856-1869, *The Slavonic and East European Review*, XLVI(106), 105-128.
- Legile asupra burselor, mijlocitorilor de schimb și de mărfuri; dokurilor și intreprinderilor; taxelor comunei București; și creditelor agricole*, București, Editura Tipografiei Gregorie Luis, 1881.
- Lösch, August (1939). *Die räumliche Ordnung der Wirtschaft*. Jena.
- Luperdean, Ioan (2015). Istoria economiei regionale: Diagnoza și metodologia cercetării, *Anuarul Institutului de Istorie «George Barițiu» din Cluj-Napoca*, LIV, pp. 71-95.
- Maierean, Vasile & Dulciu, Dan (2010). *O istorie a criptologiei românești*. București: Editura RAO.
- Mocanu, Emil Octavian (2008). Construcția docurilor în portul Brăila, *Analele Brăilei*, nr. 9, pp. 27-53.
- Mocanu, Emil Octavian (2012). *Portul Brăila de la regimul de porto franco la primul război mondial (1836-1914)*. Brăila: Editura Istros a Muzeului Brăilei.
- Perciune, Nicolae (1999). *Din istoria telecomunicațiilor române*. București, Editura Academiei Române.
- Popescu, Teodor (1906). *Evoluția poștei, telegrafului și telefonului în țara noastră*. București.
- Schremmer, D.E. & Stern, Walter (1989). Taxation and public finance: Britain, France, and Germany (Chapter V). În Mathias, Peter & Pollard Sidney (Ed.), *The Cambridge Economic History of Europe from the Decline of the Roman Empire*, Volume 8: *The Industrial Economies: The Development of Economic and Social Policies* (pp. 315-494). Cambridge University Press.
- Sută, Nicolae & Sută-Selejan, Sultana (1997). *Istoria comerțului mondial și a politicii comerciale. O prezentare succintă*. București: Editura ALL.
- Tănăsescu, Tudor (1931). Istoricul dezvoltării tehnice a telegrafiei în România, *Buletinul Societății Politehnice*, XLV(11).

Anexă

Semaphore de Braila

BULETIN COMERCIAL AL PORTULUI BRAILA.

Jurnal zilnic pentru apărarea intereselor maritime și al comerțului de cereale.

apare în fie-care zi afară de Duminici și Sărbători.

Director, CONRAD GARFEIN

ABONAMENTE:

Pe un an Lei n. 50
 „ 6 luni „ 30
 „ 3 „ „ 20

Redacția și administrația Strada Brăsoveni No. 19.—

INSERATE:

Linia mică pe pagina 4 Lei n. 1.
 „ „ „ 3 „ 2.

No. 99.

Braila 214 Septembrie 1895.

Anul I.

Pentru abonamente, inserțiuni și ori-ce informațiuni în Bucuresci, a se adresa la **D-Ń ISIDOR A. STERN** agent de publicitate, Bucuresci Strada Stăvropoleos No. 2.

Braila 214 Septembrie 1895.

Grău. Piața a fost astă-zi puțin mai animată mai cu semă la grăne plătindu-se cu 10/15 fr. la vagon mai mult. Grăne galbene bobonate sunt mai mult căutate și sunt și mai bine plătite. Pentru grăne vindute ieri cu 890 astă-zi s'a plătit 910 915 fr. vagon. Acesta mai cu semă în urma știrilor din străinatate care sunt astă-zi ceva mai bune.

Secară acest articol ă livrer s'au vindut cu 710 fr. la docuri, marfa comună cu 735.

Orzurile tot neschimbate și cu totul neglijate.

Porumb fara afaceri.

Sosirile de marfur pe uscat au fost forte mari.

TELEGRAMS COMERCIALE

CEREALE

New-York 13 Septembrie 1895.

Grău. Deschiderea era susținută cu 63¹/₂ pr. Decembrie, adică cu ¹/₈ cents mai scăzut ca ieri, prețurile însă în urma știrilor ferme ale Europei se urcară.

Inchiderea era fermă. Exportul d'asemine a fost mai activ.

Vindări 4 800,000 bushels¹⁾.

PREȚURI:

Disponibil²⁾ astă-zi 63¹/₂³⁾ eri 62³/₈Septembrie „ 62³/₈ „ 61¹/₈Decembrie „ 64¹/₄ „ 63¹/₈

Porumb. La deschiderea bursii piața a fost susținută cu 34³/₈ pr. Decembrie, după aceea prețurile avansară intru cât-va rămăind ferme până la închidere mai cu semă asupra acoperirilor bairisistilor. Cereera insemnată.

Vindări 600,000 bushels¹⁾.

PREȚURI:

Disponibil²⁾ astă-zi 39—¹⁾ eri 38¹/₂Septembrie „ 37³/₈ „ 37¹/₈Navlu de New-York la Anversa 2¹/₂⁴⁾.

Chicago 13 Septembrie 1895.

Grău. Deschiderea bursii era cu 57³/₈ pr. Decembrie, prețurile însă se urcară inlată în urma bunei dispoziții a pieței care de astă-dată a fost cu mult mai bună.

PREȚURI:

Septembrie astă-zi 57³/₈ eri 56¹/₂

Porumb. Deschiderea bursii era cu 28³/₈ pr. Decembrie cu tendința ferma însă mai cu semă în vederea micelor oferte și a unei cereeri insemnate.

PREȚURI:

Septembrie astă-zi 32 — eri 31 —

1) O măsură Americana egală cu 38 litre sau 30 Kgr.

2) Marfa gata (promptă) pentru predare.

3) Prețurile scoțite în cents, pr. bushels, un cent egal cu 5 bani Romănesci fiind a 100 parte dintr'un dolar.

4) 4 Penny un penny egal cu 10 bani Romănesci pr. bushels.

SEMAPHORE DE BRILA.

San Francisco 13 Septembrie 1895.

Girau asta-ți 0.92¹/₂

Londra 13 Septembrie 1895.

Timp frumos.

*Caricla Costa*¹⁾ (mărfuri sosite la costa)

Grâu vindețori cu totul indiferenți. *porumb* fără veri o afacere de remarcă.

Caricla flotante (pe drum²⁾).

Grâu nominalmente fără cea mai mică schimbare de observat *porumb* cald dar susținut în același timp, *orz* susținut cererea mărginită pentru anume cantități, *orez* calm cererea neusemnată.

Vindeți nimica.

Liverpool 13 Septembrie 1895.

Prețurile se scotese pr. cents.

Grâu susținut, cererea ne eșind din limita, vindeți 200.000 cents³⁾

Prețurile pentru California ¹/₂⁴ și Redwint⁵⁾ ³/₄ urecare, iar Bombay neschimbat.

Porumb era mai ferm, vindeți 100.000 cents, prețurile pentru American ¹/₂⁴ urecare.

Paris 13 Septembrie 1895.

Timp cald.

Prețurile se scotese pe % kg.

<i>Orez</i> calm	Sept. ați fr.	15.65	eri	15.65
"	Noemb. Feb.	15.40	"	15.35
<i>Secară</i> caldă	Sept.	10.15	"	10.10
"	Noemb. Feb.	10.90	"	10.75
<i>Grâu</i> susținut	Sept.	18.60	"	18.55
"	Noemb. Feb.	19.40	"	19.20
<i>Ulei de rapita</i> cald	Sept.	49.75	"	50.—
"	Noemb. Feb.	50.—	"	50.—

Berlin 13 Septembrie 1895.

Timp variabil.

Prețurile scotite pe 1000 kg.

<i>Grâu</i> fara anim.	Sept. ast. M.	134.50	eri	134.75
"	Decemb.	140.—	"	140.50
<i>Secară</i>	Sept.	114.50	"	114.75
"	Decemb.	118.75	"	119.25

Porumb fara cotațione.

Ruble per comptant " 219.90 " 219.80

Hamburg 13 Septembrie 1895.

Grâu cald 1¹/₂ M. urecare, iar *secară* fermă tot 1¹/₂ M. urecare.

Amsterdam 13 Septembrie 1895.

Prețurile se scotese pe 2400 Klgr.

Grâu pr. Noembre ați fl. 142 — eri 142 —
Secară pr. Oct. " 97. — " 97. —

Anversa 13 Septembrie 1895.

Grâu și *orz* susținut, *secară* și *orez* mai slabe, iar *porumb* ferm.

Vienna 14 Septembrie 1895.

Prețuri în florine pe % Kg

<i>Grâu</i> de primă-vară	1896 ați	7.09	eri	7.07
"	tomnă	1895	"	6.60 " 6.61
<i>Secară</i> primă-vară	1896	6.35	"	6.36
"	tomnă	1895	"	6.01 " 6.01
<i>Orez</i>	1895	—	"	—
<i>Porumb</i> Mai-Iunie	1896	4.87	"	4.87
<i>Colza</i> Ian.-Febr.	1896	10.70	"	10.70
"	Aug.-Sept.	1894	"	— " —

Buda-Pesta 14 Septembrie 1895.

<i>Grâu</i> de primă-vară	1896 ați întârziat	eri	6.75
"	tomnă	1895	" " 6.25
<i>Secară</i> primă-vară	1896	" " "	5.92
"	tomnă	1895	" " 5.52
<i>Oreză</i> primă-vară	1896	" " "	5.90
"	tomnă	1895	" " 5.58
<i>Porumb</i> Mai-Iunie	1896	" " "	4.32
<i>Colza</i> Aug.-Sept.	" " "	" " "	—

SEMIENTIC.

Hull 6 Septembrie 1895.

Sămînță de in caldă.

<i>Azulf</i> pr. Sept.-Oct.	33.6
<i>St. Petersburg</i> pr. Sept.-Oct.	33.3—33.6
<i>Roni</i> se ofierea cu	33
<i>Lebu</i> cu	33.3
<i>River-Plate</i>	34.6

Rapiță pr. Aug.-Sept. cu 16

ZAHAR

Praga 10 Septembrie 1895.

Tendință calmă, prețurile:

Prețurile pentru marfa promptă	12.55
" " Oct.-Decemb.	12.95

Magdeburg 10 Septembrie 1895.

Timp cald, tendință calmă, prețurile cu o urecare abia simțitoare pent u toate terminele.

Hamburg 10 Septembrie 1895.

Timp cald, tendință staționară, prețurile mai

1). Marfuri deja sosite la costa Angliei.
2). Marfuri nesosite încă și aflate pe drum viind.
3). Un cental are 45% klgr.

SEMAPHORE DE BRAILA

urcate variind între 5—10 M. de vagon pentru
tote terminele.

Paris 10 Septembrie 1895.

Timp foarte cald, prețurile mai scădute pen-
tru toate terminele.

New-York 9 Septembrie 1895.

Tendință caldă, prețurile neschimbate.

Londra 10 Septembrie 1895.

Piața fără animație prețurile puțin mai scă-
dute, vinzări 10000 saci.

C A F E A

Havra 10 Septembrie 1895.

Piața caldă, prețurile mai scădute pentru
tote terminele.

New-York 9 Septembrie 1895.

Piața d'asemenea caldă, vinzări dințica nu-
mai 4000 saci principalmente pentru lunile mai
apropriate.

Nottissement du jour

- 7/8 „Sam Handford” 11000 Qts. prompt
12 9 Hambourg.
- „Mayfield” 3500 T. prompt.
free litherage Anv.-Rotterdam
- „B. G. Baker” 3000 T. prompt
berthed.
- „Harden” 3300 T. prompt †
11 6 Anvers-Rotterdam.
- „Verbena” 3300 T. 20 30 Sept.
11 6 Anvers-Rotterdam.

„Fiddes” 3900 T. 115 Oct.

12 6 Anvers-Rotterdam.

NAVIURI de ȘLEFURI

Navluri cu tendință neschimbata.

Mouvement du port
Mișcarea în Port

Vapare sosite în Port.

Nici unul.

Vapare plecate.

2 Alephi Vagliano pentru Ismail, Nor-
thegget pentru Rotterdam, Lowlands și Hassle pen-
tru Gibraltar.

Lowest Water in the river

17 1/2

Sulina 14 Septembrie (Teleg. transmisă de D-lă
O. P. Watson agent de vapare și de carbuni).

Vapare sosite:

2 Eton, Selby, Charingeros.

Vapare plecate:

2 Isle of France.

POȘTA ADMINISTRAȚIEI

P. V. A. Mareșle.—Am primit costul și vă
mulțumim.

OPERAȚIUNILE ZILNICE AL BURSELOR DIN BRAILA ȘI GALATZ
OPERATIONS QUOTIDIENNES DES BOURSES À BRAILA ET GALATZ

Braila, 211 Septembrie 1895.

Vânzători Vendeur	Cumpărători Acheteur	Marfa Articles	Cantitate quantités	Prețuri Poids	Prețuri Prix	Observații Observations
Fați Bach	U. Negroponte	Grâu	10300	58 1/2	7 30	Șlep
G. Faranga	"	"	1430	58 1/2	7 05	Magazini
George Nister	Th. Mendl	Serară	2500	0 0 k	7 10	Vagon
"	Herpstein Rapaport	"	30	0 0 k	7 25	Docuri
B. Rapaport & Fiul	U. I. Negroponte	Grau	7100	58 1/2	7 75	Șlep
Eulogio Gieorgieff	C. Papenicolau	"	750	0 0 k	9 37 1/2	Vagon
I. G. Sassu	M. Wechster	Orz	1000	0 0 k	6 75	"

Urmarea pe pagina IV

SEMAPHORE DE BRAILA

Vindeții Vendeur	Cumpărății Acheteur	Maria Articles	Capitate Quantites	Greutate Poids	Pretul Prix	Observații Observations
Marmarosch Blank & C-iei	G. Nicolopulo	Grâu	3200	58 1/2	7	Magasie
"	"	"	1650	58 1/2	7	"
N. V. Perlea	"	"	4000	0	8 17 1/2	"
B. Kivitsch	O. Silberstein	"	4050	59 1/2	7 40	Șlep
Sigmund Strass	José Garcias	"	1250	0 k	9 05	Magasie
"	B. Kivitsch	"	650	0 k	8 90	"
N. V. Perlea	Peirano fils & Co.	"	2600	58 1/2	7 25	"
Leopold Brociner	Th. Mendl	"	1550	59 1/2	7 30	Șlep
Domenu Brăilei	St. Veron	"	1000	59 1/2	9	Magasie
L. G. Sasu	L. & M. Feitler	Secară	2600	0 k	7 15	Vagon
"	Goldvurm	Grâu	600	0 k	8 80	"
"	"	"	500	0 k	7 80	"
"	"	"	700	0 k	8 90	"
"	"	Orz	600	0 k	6 90	"
"	Th. Mendl	"	700	0 k	6 75	"
G. Diamandi	L. & M. Feitler	Secară	430	0 k	7 15	"
"	B. Kivitsch	Grâu	400	0 k	9 50	"
P. Stamatopol	Goldvurm	Secară	500	0 k	7 15	"
"	Th. Mendl	"	500	0 k	7 12	"
"	"	Orz	6 00	0 k	6 85	"

Galeți 1 13 Septembrie 1895.

Vollunto	Christofor	Porumb	600	60 1/2	6 60	Șlep
P. Athanasuli	O. Silberstein	Secară	3000	56 1/2	5 52 1/2	"

INȘTIINȚARE

Vedând ca o mare parte din D-nii abonați cărora le trimetem și primesc regulat în fie-care zi jurnalul nostru nu ne-au indicat încă pe cât timp să-i considerăm ca abonați, îi rugăm cu *insistență* ca să ne comunice cu întorcerea curierului pe cât timp să notăm abonamentul D-ilor, remițându-ne tot-odată și costul ca să nu fim puși în neplăcuta pozițiune de a în-ceta cu trimiterea jurnalului.

Cu stimă
ADMINISTRAȚIUNEA

P. T. — Din cauza cererilor primite din ma multe părți, facem cunoscut că suntem cu plăcere gata a da veri-ceesplăcături ce ni se vor cere în privința prețurilor și măsurilor din străinătate notate în jurnalul nostru și necunoscute încă în țară

DE ARENDAT

de la Sf. Gheorghe 1896

MOȘIA CIORANI-GURGUETI

din județul Braila, distanța o oră jumătate de oras și jumătate ora de la halta Urleasca, în întindere de 3000 pogone toate arabile. D-nii amatori se pot adresa la D-lic. Iorgulescu Rim-Sărat sau la D-lic Alfred Anghelescu, București str. Română No. 21.

2

63 90

Commercial Telegram Bureaux

în Londra cu Filiala în Braila Strada Brașoveni No. 19, procura în fie-care zi *scire absolute autentice telegrafice* din toate bursele Americane și Europiene, asupra cereale, zahăr, bumbac, petrol, și curse monedelor. Pentru condițiune de abonament a se adresa către D-nul Conrad Garfein, reprezentant general pentru tot orientul al biuroului Telegram Comercial din Londra.

Antea Tipo-lith. P. M. Pestomalgioğlu.—Braila.

Sursa: *Semaphore de Brăila: Buletinul comercial al Portului Brăila*, 99, 2/14 septembrie 1895: 1-4.